

Sygn. akt II AKa 157/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Dorota Wróblewska (spr.)

Sędziowie: SA Andrzej Rydzewski

SA Krzysztof Ciemnoczołowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Tomaszewska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej G. w G. del. do Prokuratury Okręgowej w G.I. B.

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2020 r.

sprawy

L. C.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 26 marca 2019 r.,
sygn. akt **XI Ko 412/12-O**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zapis cyfrowy kwoty zasądzzonego zadośćuczynienia określa na 92 000 zł;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

III. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 157/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1 CZĘŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 26 marca 2019 roku, sygn. akt XI Ko 412/12-O

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego

oskarżyciel prywatny

obrońcy

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia**0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

1Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
	1. 1				
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)	
--	--

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu
		.

1STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	<p>Ad. 1</p> <p>Zarzut przedstawiony na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., w którym prokurator zarzucił obrazę przepisów postępowania – art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k., która mogła mieć wpływ na treść wyroku poprzez zasądzenie na rzecz L. C. zadośćuczynienia za niewątpliwe niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sposób niezrozumiały i niejednoznaczny, tj. w kwocie 92.0000 zł (dziewięćdziesiąt dwa tysiące złotych), powodujący wewnętrzną sprzeczność wyroku, co uniemożliwia wykonanie wyroku i w konsekwencji stanowi bezwzględną przyczyną odwoławczą przewidzianą w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.</p> <p>Ad. 2</p> <p>Zarzut przedstawiony na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 k.p.k., sprowadzający się do podniesienia obrazę przepisów postępowania mającej wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k., art. 558 k.p.k. i art. 424 k.p.k. poprzez zaniechanie wskazania sposobu wyliczenia kwoty przyznanego L. C. zadośćuczynienia</p>	<p>Ad. 1 – częściowo zasadny</p> <p>Ad.2 - niezasadny</p>

	<p>i ustalenia kwoty przyznanego zadośćuczynienia w sposób dowolny, z naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów, co w konsekwencji doprowadziło do zasądzenia kwoty rażąco wygórowanej w stosunku do rozmiaru krzywdy wyrządzonej wnioskodawcy.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutów za zasadne, częściowo zasadne albo niezasadne</p>		
<p>Ad. 1</p> <p>Zarzut ten okazał się skuteczny o tyle, że doprowadził do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez prawidłowe określenie zapisu cyfrowego kwoty zasądzzonego zadośćuczynienia.</p> <p>Na wstępie należy wskazać, że sprzeczność w treści orzeczenia, uniemożliwiająca jego wykonanie (art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.), to w przypadku wyroku sprzeczność między poszczególnymi jego rozstrzygnięciami, i to nie każda, lecz jedynie taka, która powoduje, że niemożliwe staje się wykonanie wyroku. Przepis ten nie obejmuje więc wypadku, gdy sprzeczność w treści wyroku utrudnia jedynie, ale nie uniemożliwia jego wykonania.</p> <p>W przypadku błędnego zapisu cyfrowego kwoty zadośćuczynienia, na który zwrócił uwagę prokurator, a więc „92.0000”, w sytuacji gdy zapis słowny kwoty określono jako „dziewięćdziesiąt dwa tysiące złotych” – nie może być wątpliwości, w ocenie Sądu odwoławczego, że nie doszło do sprzeczności, która uniemożliwiłaby wykonanie wyroku, a jedynie do takiej, która mogłaby je utrudnić i to w</p>		

niewielkim stopniu. Wobec tego nie można było stwierdzić bezwzględnej przyczyny odwoławczej, której zaistnienie musiałoby doprowadzić do uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Zaistniałe uchybienie należy zatem traktować jako takie, które mieściło się w kategorii względnych przyczyn odwoławczych (art. 438 pkt 2 k.p.k.) i w tym wypadku stanowiło naruszenie przepisów postępowania, dokładnie art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. Możliwe byłoby także potraktowanie go jako takie, którego skorygowanie możliwe było w drodze sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej w oparciu o art. 105 § 1 k.p.k. Na gruncie art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. nie ma wątpliwości, że każde rozstrzygnięcie zawarte w wyroku powinno spełniać postulat zrozumiałości nie tylko dla prawnika, ale przede wszystkim dla obiektywnego obserwatora. Powinno być więc jasne i czytelne. Określenie zapisu cyfrowego jako „92.0000” nie spełniało tego warunku.

Taki zapis nie mógł jednak stanowić o zaistnieniu uchybienia, które uniemożliwiałoby wykonanie wyroku ponieważ nie mógł oznaczać innej kwoty jak 92 000 zł, czyli zgodnej z zapisem słownym. Jak wskazuje na to zapis cyfrowy zawarty w pkt III zaskarżonego wyroku, odnoszący się do kwoty zasądzonej tytułem odszkodowania, „47.500 zł” – Sąd stosował w zapisie cyfrowym kropkę, aby oddzielić tysiące od pozostałych złotych. Wobec tego, pomijając jego poprawność, nie sposób odczytywać zapisu z pkt II inaczej jak 92 tysiące, ponieważ po 92 występuje kropka. Jeśli tak to bez znaczenia pozostawało umieszczenie po kropce więcej niż

trzech zer. Takie postąpienie było mylące

i należało je ocenić jako niejasne, ale z pewnością nie takie, które nie pozwalało odczytać intencji Sądu orzekającego co do wysokości kwoty zadośćuczynienia, którą zasądził. Nie było zatem tak, jak starał się wykazać prokurator

w uzasadnieniu apelacji, że Sąd I instancji wskazał kwotę zadośćuczynienia

w cyfrach jako 920000 zł, ponieważ dokładny zapis przedstawiał się jako „92.0000 zł” i należało odczytywać go przy uwzględnieniu tego, który zawarty był w kolejnym punkcie wyroku.

Wobec tego zarzut ocenić należało jako częściowo zasadny, a w konsekwencji możliwa i niezbędna była zmiana wyroku polegająca czytelnym

i prawidłowym określeniu zapisu cyfrowego kwoty zasądzonego zadośćuczynienia na „92 000 zł”.

Ad.2

Zarzut nie zasługiwał na uwzględnienie.

Przede wszystkim Sąd I instancji w sposób prawidłowy wskazał wszystkie istotne okoliczności, które miały znaczenie i wpłynęły na zasądzenie kwoty 92 000 złotych tytułem zadośćuczynienia na rzecz L. C.. Jednoznacznie, rzeczowo i zrozumiale przedstawił sposób rozumowania, który doprowadził do przyznania powyższej kwoty wnioskodawcy. Nie można więc zgodzić się z tym, że Sąd Okręgowy „nie wskazał nawet w sposób ogólny, sposobu wyliczenia kwoty zasądzonego zadośćuczynienia”. Błędne jest przy tym przekonanie prokuratora, że

Sąd I instancji miał obowiązek wskazywać w jaki sposób poszczególne przesłanki przełożyły się na kwotę przyznanego zadośćuczynienia. Na aprobatę nie zasługiwało też stanowisko apelującego, że zasądzona kwota zadośćuczynienia była wygórowana – „przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy”, gdy w istocie nie wiadomo jakie okoliczności miał na uwadze. Niewystarczające było w tym zakresie wyrażenie stanowiska, że kwota 92 000 zł „wydaje się niewspółmiernie wysoka w stosunku do doznanych przez niego krzywd”, a przy tym przywołanie jako jedynych, dostrzeżonych przez Sąd Okręgowy okoliczności, że wnioskodawca w czasie stosowania wobec niego izolacyjnego środka zapobiegawczego nie doznał realnego uszczerbku na zdrowiu, nie popadał w konflikty z personelem jednostki penitencjarnej, jak i ze współosadzonymi, a także nie doznał szoku kulturowego, albowiem wcześniej przebywał w zakładzie karnym. Taki brak pewności prokuratora co do własnego twierdzenia o wygórowanym zadośćuczynieniu, przywołanie niewielu okoliczności, z tych które miał na względzie Sąd Okręgowy i nadał im właściwe znaczenie, przy jednoczesnym niedostrzeżeniu szeregu innych okoliczności, które zadecydowały o zasądzeniu od Skarbu Państwa na rzecz L. C. kwoty 92 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę – nie mogło doprowadzić do skutecznego podważenia zaskarżonego wyroku. Prokurator nie wykazał, by Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów art. 7 k.p.k., art. 558 k.p.k. i art. 424 k.p.k. Dowody zostały ocenione przez ten Sąd

w sposób swobodny, a więc z poszanowaniem reguł wyrażonych w art. 7 k.p.k., co znalazło wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które pozwoliło w pełni na prześledzenie toku rozumowania Sądu Okręgowego. Brak argumentów apelującego nie pozwalał na stwierdzenie podniesionej obrazy art. 558 k.p.k.

Przypomnieć trzeba, że przepisami stwarzającymi materialnoprawną podstawę dochodzenia zadośćuczynienia są przez przepisy art. 445 § 1 i 2 k.c., a także art. 552 k.p.k. Żaden z nich nie określa wysokości tego roszczenia, pozostawiając swobodnemu uznaniu sędziowskiemu „przyznanie odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia” (art. 445 § 1 k.c.). Zarzut kwestionujący wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia mógłby okazać się skuteczny, gdyby skarżący wykazał naruszenie zasad jego ustalania, a przy tym wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia jawiłaby się jako nieadekwatna. Zasądzona na rzecz wnioskodawcy kwota 92 000 zł zadośćuczynienia, w realiach przedmiotowej sprawy, jak też obiektywnie, nie może być traktowana jako nieadekwatna, zbyt wygórowana. Brak jest więc podstaw do wkroczenia w sferę swobodnego uznania sędziowskiego, przy stwierdzeniu braku naruszeń zasad określania „odpowiedniości” zadośćuczynienia. Wysokość zasądzonej na rzecz wnioskodawcy kwoty bez wątpienia uwzględnia ustalone okoliczności sprawy, z jednej strony krzywdę wyrządzoną wnioskodawcy w związku z tymczasowym aresztowaniem, a z drugiej aktualne warunki i

przeciętny poziom stopy życiowej społeczeństwa, nie stanowiąc źródła bezpodstawnego wzbogacenia się wnioskodawcy.

Przede wszystkim istotne jest, że Sąd I instancji w sposób należyty uzasadnił swoje stanowisko wskazując, jakie okoliczności zdecydowały

o wysokości zasądzonej kwoty, mając na względzie wszelkie istotne kryteria (głównie k. 18-22 uzasadnienia zaskarżonego wyroku), a Sąd Apelacyjny

w pełni akceptuje przeprowadzone w tym zakresie rozważania, bez konieczności ich ponownego przytaczania. Wskazać jedynie należy, że okresy niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania od 17 września 2001 roku do 2 kwietnia 2003 roku, od 29 kwietnia 2003 roku do 10 grudnia 2003 roku, jak też od 3 kwietnia 2003 roku do 28 kwietnia 2003 roku nie miały wymiaru wieloletniego, a wielomiesięczny.

Ta uwaga nie zmienia jednak prawidłowości zaskarżonego wyroku, skoro dla Sądu I instancji istotne dla oszacowania należnego zadośćuczynienia było, że to w tych, dokładnie wskazanych okresach – miało miejsce niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, z którym wiązało się żądanie zapłaty zadośćuczynienia, wyrażone przez wnioskodawcę.

W związku z trafnym dostrzeżeniem przez Sąd I instancji okoliczności istotnych dla oceny rozmiaru krzywdy doznanej przez L. C., również w przekonaniu Sądu odwoławczego, zasądzona kwota zadośćuczynienia spełnia funkcję kompensacyjną, a jednocześnie nie jawi się jako wygórowana.

Prokurator nie przytoczył takich argumentów, które mogłyby świadczyć o tym, że wysokość przyznanej kwoty zadośćuczynienia została ustalona w sposób wadliwy.	
Wnioski	
o uchylenie zaskarżonego wyroku	niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Nieuwzględnienie wniosku zawartego w apelacji prokuratora jest konsekwencją stwierdzenia braku podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku. Częściowe uwzględnienie jednego z zarzutów przedstawionych apelacji prokuratora uzasadniało zmianę zaskarżonego wyroku, której dokonano. W pozostałym zakresie apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.	

1OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
	nie wystąpiły
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
1ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
	Przedmiot utrzymania w mocy

o.1utrzymano w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części, a więc nie objętej zmianą zawartą w pkt I.	
Zwiążle o powodach utrzymania w mocy	
brak zasadności przedstawionych zarzutów, brak okoliczności, które należałoby uwzględnić z urzędu.	
<i>o.1Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
	Przedmiot i zakres zmiany
o.o.1I. Zmieniono zaskarżony wyrok w ten sposób, że zapis cyfrowy kwoty zasądzzonego zadośćuczynienia określono na 92 000 zł.	
Zwiążle o powodach zmiany	
Powody zmiany zostały przedstawione we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia.	

<i>o.1Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i> <i>- nie dotyczy</i>	
<i>o.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>	
	# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia	
	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia	

	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
1Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III.	Kosztami postępowania odwoławczego obciążono Skarb Państwa, mając na względzie treść art. 626 § 1 k.p.k. i art. 554 § 2 k.p.k.

1PODPISy

0.11.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1

Podmiot wnoszący apelację	prokurator	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	całość wyroku, w szczególności rozstrzygnięcie o zadośćuczynieniu	
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kar	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej	

	orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.11.4. Wnioski			
#	Uchylenie	#	zmiana